

Bibliothèque numérique

medic@

**Thou, Jacques-Auguste de. Crambe.
Viola. Lilium. Phlogis. Terpsinoe**

Parisiis. M. DC. XI., 1611.

I. A. T. H.

Crambe.

Viola.

Lilium.

Phlogis.

Terpsinoe.

PARISIIS.

M. D. C. X. I.

I. A. T. H.

Crambe.

Viola.

Lilium.

Phlogis.

Terpsinoe.

PARIS

M. D. C. X. I.

PAVLVS RENEALMVS

LECTORI.

INciuilis & illiberalis operæ fuerat, in hac me naturalis historiæ parte, quæ de amaraco & brassica deq. id genus aliis differit, esse versatum, nec saltem indicasse quæ fuere nuper ex eiusdem historiæ recondito penu ab illustrissimo Thuano versibus elegantissimis ingeniose deprompta. is nimirum inter rusticandum, quo tempore cæteri fere nihil agere fas & solenne esse putant, eam et ipsa quæ nos per uigili cura vix tandem aperuissimus poetica facilitate iucundissime patefecit. dicam igitur ex animi sententia; sæpe mihi fuit cum ingenti admiratione nominandus: adhibitisque passim eius versibus velut aureis tessellis non modicam huic quaecumque est operi gratiam conciliaissem. malui tamen integro tibi continuorum poematum numeros exhiberi, quam concisos in emblemata vitio forte an adplumbaturæ vilioris aliqua parte depretiari.

ΔΙΣ ΚΡΑΜΒΗ ΤΟ ΠΑΛΑΙ ΜΕΝ ΑΓΗΧΘΕΤΟ· ΝΥΝ ΔΕ ΘΥΑΝΟΥ
ΜΗΔΕΝ ΔΙΣ ΚΡΑΜΒΗΣ ΕΣΤΙ ΡΟΘΕΙΝΟΤΕΡΟΝ.

ΡΑΒ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

CRAMBE

CRAMBE.

V R I S in aprico mediter quid solus amoeni,
Dum fora clausa silent, certa ô tutela tuorum
H A R L A E E, heroum genus, & spes ultima
nostri

Ordinis, amissum qui tempore luget honorem;
Quaeris, habe paucis, quae nostra Thalia referre

Iam silvis assueta agresti haut abnuat ore.
Otior heic laetus, nisi quantum damna retardant
Publicaque imperijque salus, regisque periculum,
Regis, cuius amor tantum mihi pectore surgit,
Aeriis abies quantum caput Alpibus effert.
Campestreis heic miror opes, & dona benignae
Naturae, pleno fundit quae copia cornu,
Et suave halanteis per prata nitentia flores,
Atque olera, atque herbas varia virtute potentes,
Quas esuque usuque humana probavit egestas.
Inter quas Crambe notissima, digna camoenis
Nefloreis, potiore & nunc quoque digna poëta.
Nec vereor, ne quod fertur dixisse vetustas,
Occidat miseros Crambe repetita magistros:
Ter Crambe nam dicta placet; vos ô mihi nota
Numina Pierides faciles estote canenti:
Vos quoq. rura iuvant. rigido prognata Lycurgo

A iiij

Thressa fuit Crambe; genus at fuit ille Dryantis,
 Bistonis late populis qui strenuus armis
 Iura dabat; sed mitte magis, nec profuit illi,
 Crambae pectus erat: nam relligione deorum
 Anxia vittatas adolebat multa per aras
 Tura, Iovem recolens, fratremq. tridente superbum,
 Nec non Ditem Erebi cum coniuge regna tenentem.
 Strymonij inprimis numen venerata Gradiui.
 Quem Mysiq. Getaeque colunt duriq. Tomitae,
 Cyrrhaeumq. patrem, venatricemque Dianam,
 Taurica virgineo cui tinguitur ara cruore,
 Atq. deos alios coeli intra templa receptos.
 Ex cunctis unum Bromium & Trieterica nescit
 Orgia; siue odium est, peccat siue illa paterno
 Exemplo. siquidem sacrum furiale perosus
 Ante pater, toto Evanteis summo verat Hebro
 Maenadas, & patriis exire coegerat oris.
 Ipse deus, quamvis longa stipante caterva
 Sub iuga pampineis lyncas moderatus habenis
 More triumphali per Thracum incederet urbes,
 Bellatorum in se venientum exhorruit arma,
 Nec tulit aspectum minitantis multa Lycurgi;
 Sed fugit in medias turbas, curruque relicto
 Aegaeum pro se vertice misit in aequor:
 Lemniacumq. legens litus Vulcaniaque arva
 Adnavit madido viridantem corpore Naxon,
 Offensae memor atque ulcisci in tempore certus.
 At Bromio tumidus fugiente Dryanti heros
 Successus nequicquam urget, raptaque bipenne
 Obvia quaeq. secans, iuga vitibus obsita vastat;
 Dumq. secat, crura invisa titubantia vite

Implicat,

*Implicat haerentisq. parat dum abrumpere nodos
Esse putans vitem, ferro sibi crura putavit,
Et seris oculos lavit post vulnera guttis.
Haec alta virgo memorans dum mente reponit,
Compositi post funus avi carique parentis
Sacra frequentanteis odit sollemnia matres,
Nec patienda Deo stolidi conuicia lingua
lactat, & auctorem verbis incessit amaris.
Non tulit Ignigena, &, quoniam nihil ista movetur,
Nec patriae clades nec fata domestica terrent,
Sentiat ultorem; quid non mihi cedere debet?
Trans Gangem cessere Indi citraque subacti,
Bactraque, & ad gelidum regio porrecta trionem,
Edoniq. truces, pictis & lazuges armis.
Ante Iovem pugnans iuvenili robore fretus
Consociante suas intonso & Apolline vireis
Enceladum patrio potui detrudere caelo,
Iniectoq. Aetnae pressisse Typhoea dorso.
Quae mihi vis animo, quid laeso numine possim,
Sensit Echionides à matre occisus Agave;
Et quae nocte volant & habent à vespere nomen
Tecta per errantes patulis Minœides alis.
Magnus ubique feror. me femina despicit una.
Non impune feret. qualis fera cincta molossis
Inficit hirsutos roranti sanguine vepreis;
Talis & ipsa manus inter raptata cruentas
Threicio vati sortem experiatur eandem.
Dixit, & infremuit thyrsos; nec tinnula cessant
Tympana, nec misto Bercynthia tibia cornu
Rauca sonans; strepitum Bacchae Satyriq. sequuntur,
Exululantque cavis longum convallibus Enohe.*

Ergo ubi Sithoniae succinctae vellere mammas
 Serpentiſq. hederae velantibus ora corymbis
 Ad ſacra convenere nurus, procul una vagantem
 Aſpiciens Cramben, cervam rata, gutture ravo
 Horrendum tonat, atq. intorta percutit hafta.
 Extemplo accurrunt ſociae, ferulaſq. rotantes
 Ingeminant glomeratae iſtus; fugit illa, ſed impar,
 Iamq. anima linquente cadit; tum nube ruentum
 Incumbente, metu vocat exanimata ſupremis
 Dictynnā votis, & opem fer, dixit, alumnae;
 Externo ſi te meliorem numine virgo
 Uſque ſecuta fui, & primos ſacravimus annos,
 Adſis diva, & me feralibus eripe monſtris.
 Audiſt Arcitenens; ſed enim quia vertere fata
 Vlla lege nefas, voti ſuccedere partem
 Conceſſit, partem dat ferre volucribus auris:
 Oblatamq. trahens ſpiſſis è nubibus unam
 Vulneribus ſtratae circumdedit, atq. furentum
 Evaſiſſe manus gaudentem amplexa, propinquas
 In ſilvas rapit, & planta cognomine mutat.

Ex illo Cramben inter Bacchumq. latentes
 Uſque inimicitiae atq. odium immortale remanſit.
 Nam ſi pampinea recubans fors vitis in umbra
 Viderit adverſo crescentem vertice Cramben,
 Fert retro caput atq. oculos averſa reflectit.
 Rurſus ſi ferventi ollae cauleiſq. coquenti
 Miſcueris paullum vini, deſervet aquae viſ
 Protinus, incoctamq. relinquit inutilis eſcam.
 Hoc ingens etiam, certo indicioque probatum
 Naturae pugnantis opus; ſi largius aequo
 Exhilaraturi dulcis ſe munere Bacchi

Crudam

Crudam praecipiant ieluno gutture Cramben,
 Ebrietatem arcent munito hac arte cerebro,
 Vimque meri nimij frenant aestusq. repellunt.
 Inde est naturae gnari quod Theutones urnis
 Fictilib. sectam includunt sub tempore brumae,
 Et large pipere infuso, & mordacis aceti
 Vi multa domitam admiscunt ad iuscula Cramben,
 Aut sale conditam servant. haec gratior illis,
 Quam Lusitanis quae navib. India mittit,
 Aut quae Rotomagi & Genuae dulciaria fiunt.
 Silvestris primum illa diu, mansuevit ad usus
 Paullatim cultura hominum, accepitq. colendo
 Diversas facies. hodie de nomine Graio
 Silvestris nota est, hirsutaque brachia pandit,
 Et circum siliquis albescentibus horrida turget,
 Praeruptisque locis gaudet pelagoq. propinquis :
 Et quia amaror inest, terget siccaturque, tumores
 Discutit, ignitosque humorum temperat aestus.
 Ne tamen heic erres, neu levem & litora amantem
 In numerum hunc smilacem, quae Soldanella, recense.
 Altera & est silvestris, & haec montana vocatur
 Et campestris, at haut ullo sat cognita succo.
 Brassica, quae seritur, priscis est dicta Latinis
 Multiplici specie. Cumana est ordine prima,
 Quippe frequens Cumis, patulo quae vertice surgit
 Luxuriatq. toris, saturoque virore rubescit.
 E genere & Tritiano & item Lacuturribus est, quae
 Crescit Aricinos praegrandi caule per agros,
 Innumerisque viret folijs, roseumq. colorem
 Admistum servat. crispam venisse Sabellis
 Dicunt miranda specie succoque salubri

Praestantem. fissis foliis *Apiana* vocatur,
Isthmica quod referat gestantem praemia frondem.
 Procera est *Pompeiana*, & cui *Brutia* nomen
 Imposuit, multis quae *brassica* nigra putatur.
 Praecipua est nostro quae tempore florida dicta
 Aduecta est *Cypro*: non hanc folia ampla, pedalis
 Non, qui *Cumanae*, vertex commendat ad esum,
 Succus at interior crassae pinguisque medullae.
 Nobilium ad gustum seponitur, atque paratus
 Instruitur vario, condimentique per omneis
 Saepe loco missus *bellaria* grata ministrat.
 Est & ab illius quae semine credita gigni
 Ingenti capite assurgit, proceraque latis
 Florescit folijs. dedit hanc *Insubria* nobis;
 Unde etiam nomen. capitata sed albida maior
 Mollibus atque esu foliis gratoque sapore
 Et succo potiore valet; nec crispa repugnet,
 Quamquam illam veteres aliis excellere firment,
 Albida quaeis ignota fuit. his addere rapi
 Nonnullis caulem placuit, qui caudice crasso
 Ab radice tumet, folijsque minoribus exit.
 Quinetiam semen *Crambes*, ubi tempore longo
 Consenuit, raphanum producere creditur acrem.

Nunc quid ego memorem quae tandem quantaq. saevos
 Praesidia aduersus morbos haec praebat una?
 Aspice per partes hominem subtusque forisque,
 Membra quot in toto numerantur corpore & artus,
 Tot sese in curas humana industria vertit,
 Totque exploratas sanandi repperit artes.
 Singula narrantem me tempus & hora relinquat;
 Nec vero aut numero comprehendi nomina possint,

Aur

*Aut per difficilis includi carmine Musas.
Hoc dixisse sat est. sexcentis amplius annis,
Quam Romana diu maiestas aemula coelo
Virtute imperium tenuit, populumq. patresque
Non alia in mensis herba melioribus usus,
Non ad pellendos alio medicamine morbos.*

*Vt tamen è multis quaedam tibi commoda carpam
HARLAEE, ad stomachum confert capitisq. dolores
Et scintillanteis oculos tumidumque lienem
Brassica, si crudam cum ruta & melle & aceto
Laseris & radice teras menta & coriandro
Dimidiae heminae mensura ac mane propines.
Hac oculorum acies etiam fit clarior esca;
Clarior & succo, teneri si frictus ocelli
Angulus admoto dulci cum melle linatur.
Decocta nervos mire articulosque iuvare
Compertum est illius aqua, dirosque tumores
In pedibus manibusque arthritidis illita sanat,
Huic coriandri si semen rutamque salisque
Candentis micam atq. farinam infuderis hordei.*

*Denique, ne nimio Crambe sermone trahatur,
Hoc fuit illud olus, propter quod liquit Athenas,
Maluit & parvis habitare Epicurus in hortis.
Propter quod patrui genitaleis saepius undas
Aurea deseruit Cypris caelumque paternum,
Et procul à vulgo viridaria culta pererrans
Extincto vigileis solatur Adonide curas.
Illud olus, per quod non mendax Graecia quondam
Iurabat; de quo propriis scripsere libellis
Pythagoras medicus, Chrysippus & ipse medendi
Arte potens, eademq. insignis laude Diauges;*

Quod Cato laudavit censorius, ille severi
 Vir moris retinens, qualem te Gallia tota
 Suspicit, atq. oneri nondum succumbere gaudet.
 Illud olus, quo si patienter sobrius uti
 Sciret Aristippus, turpis parasitus opimas
 Hautquaquam optaret regum contingere mensas.
 Illud olus, quod Nausicaë colere ipsa solebat;
 (Quamquam haec Smyrnaeo non prodita miror Homero)
 Quod Corcyraeis furtim memoratur in hortis
 Dulichio monstrasse duci; quo captus & ipse
 Non minus ac roseo dilectae virginis ore
 Penelopen Ithacamque diu fastidiit absens.
 Illud olus, cui posthabuit victricia signa
 Matre Dioclea natus trabeamque Quirini;
 Dumque senectuti requiem parat, urbe relicta,
 Purpura quae misero quae Roma molesta negabat
 Otia natali felix sibi fecit in agro.
 O mihi si similis contingat clausula vitae!
 Et qui me docuit vanos contemnere honores,
 Concedat Samia cauleis prandere patella,
 Urbe procul strepituque & fumis illicis aulae;
 Ut mihi tunc clavo maior Tyrioque videbor
 Murice, & aequaleis inter librosque fideleis
 Temporis exigui, nivea quod candida dextra
 Net reliquum Lachesis, rationem laetus inibo.

ION, siue VIOLA.

DICTA mihi nuper Crambe repetitaq. laetos
Emeruit plausus, nec carminis auctor Apollo
Non probat, & faciles olim mea cura puellae,
Pierio si quid vacui cantavimus antro.
At nunc agresti Violam dicemus avena,

Purpuream violam. cepto Regina labori
Aspira, & dignas in carmina suffice vireis:
Namq. tuum potius Musis & Apolline numen.
Rura peragramus duce te non pervia vulgo,
Et quae nullius trivit prius orbita redae.
Delphinum dicent alij, foetamq. triumphis
Imperiiq. domum, & tanta de stirpe nepotes
Speratos; nos arva iuvant humilesq. myricae.

Haemoniae riguis errabat vallibus Io,
Io Nympharum longe pulcerrima forma,
Quae festas Tempe celebrant per amoena choreas,
Cum Deus, ultrici librat qui fulmina dextra,
Hanc videt, & subitas concepit pectore stammas,
Et frustra fugientem inducta nube fefellit;
Quoq. nova furtum furto deprensus in ipso
Fraude tegat, nimiasq. eludat coniugis iras,
Formosa niveam fecit de pellice vaccam.
Inachus huic genitor, qui si sine prole fuisset,
Caerulea versaret aquas felicior urna.

B iij

Nunc flet, & aeternum natam lugebit ademptam
 A fluvijis longe muscoso conditus antro,
 Quasq. putatis aquas, lacrimae sunt fonte perenni
 Ora per atq. sinus miseri senis usq. fluentes;
 Quae ne cum vita arescant fors invidet illi
 Humana potior. nequicquam immugijt Io
 In patria signans bifido pede nomina ripa.
 Acrior hinc luctus; nec versae damna figurae
 Sunt satis in poenas; custos vigil additur Argus
 Centum luminib. cinctus caput. ast ubi caelo
 Lapsus Atlantiades Phthiotida venit equestrem,
 Et centum tetigit medicata lumina virga,
 Lumina quae cauda servat lunonius ales,
 Hoc magis in rabidos irarum excanduit aestus
 Et soror & coniux Iouis, & custode solutam
 Exagitat passim stimulis furialibus Io.
 Illa vago fertur cursu, Rhodopenq. nivalem
 Transit, & umbriferos saltus colleisq. supinos,
 Strymonaq & Nessum atq. Hebri Melanisq. fluenta,
 Et tandem Europes in margine constitit imo.
 Heic cum saeva nova magis infestaret Erynnis
 Vi miseram, placidum zephyris verrentib. aequor
 Angustas rapidi fauces secat incita ponti,
 Bosphorus ex illo qui nunc quoque tempore dictus.
 Inde furens per plana volat, transvecta sonantem
 Ascanium: longe Simois Xanthusq. recedunt
 A tergo, & visurum olim tot funera, caedeis,
 Proelia, tot saevis laniata cada vera corvis
 Ilion, & riguis circumflua fontibus Ida.
 Deseritur Pactolus, & auro turbidus Hermus,
 Glandifer & Tmolus, Phoebi de lite Midaeque

Arbiter

Arbiter electus Tmolus, quiq. Asia circum
Pascua Maeonius leni fluit amne Caystrus;
Et perplexa vagis in se redeuntib. undis
Hinc per oloriferi vada tendit iter Maeandri.
Ardua iamq. subit saxosi culmina Tauri,
Fessaq. gramineo deponere membra cubili
Dum parat, immisso violentius uritur oestro.
Ergo optat mortem, simileis his murmure bruto
Visa ciere sonos. ô qui mihi criminis auctor,
Si mea caelesti cecidit sub pondere victa
Virginitas, Deus ô miserere Phoronidos Iüs,
Nomina vel si prima negas, miserere iuvencae
Tot spatia emensae terrarum amneisq. profundos.
Da finem poenis, vitam qui finiat ipsam.
Tuq. adeo, quae cuncta creas animalia Tellus,
Quaeque creata foves gremio victumq. ministras,
Quando nulla quies, exhaustae & pabula desunt,
Pande sinus vastos & aperto conde barathro.
Dixerat. haut surda questus illa accipit aure.
Tunc Athamante satae Phryxaeus portitor Helles
Exoriens caelo tepidum ver laetus agebat,
Cum miserae in pastus oblectamenq. iuvencae
Sponte sua tellus fragranteis protulit herbas
Nominibus simileis, gemino simileisq. colore.
Nam bipatens alias resoluta purpura vestit
Flore, verecundae qualis decet ora puellae,
Exsuperantq. nives aliae candore Batavas.
Gaudet honore novo donisq. recentibus Iô,
Pascit & haerenteis oculos & pascitur ipsa.
Ergo iter inceptum sequitur, Lelegasq. feroceis
Et Pisidas longe Pamphylaq. deferit arva,

Et Cilicas duros, Cydnumq. rigentibus undis.
 Iamq. pedes Tauri aduersi litusq. legenti
 Occurrunt Amani nubeis aequantia clostra.
 Subiecti hinc Syriae campi patuere, iugisque
 Cedriferae praecipua Libani decurrit Orontes,
 Iordanisq. retro properans seseq. resorbens,
 Sirbonisq. lacus; Arabumq. mapalia linquit
 Ad laevam, & semper palmeta virentis Idumes.
 Tum late deserta fame damnata sitique
 Porrigitur regio, & steriles calcantur arenae.
 Rursus & heic superante malo miserata gementem
 Terra parens petris latices horrentibus ire
 Atq. solum flores producere iussit amicos.
 Tertia supremo restabat meta labori,
 Qui medio dirimit Lybien hinc limite Nilus,
 Inde Asiam, caeli pignus Divumq. voluptas
 Nilus, foecundans Pharios absq. imbris agros.
 Heic tandem errorum placata coniugis ira
 Iuppiter imposuit finem, formamq. puellae
 Reddidit; in pedib. subito decrescere cepit
 Ungula, & ad primos redierunt brachia nexus,
 Inq. solo fixos ad sidera sustulit orbeis.
 Et quae luctiferae mugitibus ante replebat
 Omnia, Lucinam humana ter voce vocavit.
 Hinc Epaphus streperi genitus prope curua Canopi
 Ostia, qui late tenuit Memphis sceptrum.
 Quinquaginta ab ea deductae & stirpe sorores
 Tot generis non sponte cohors nuptura cruento
 Coniugio; nec iussa patris tamen impia tantum
 Aut valere minae, quin dirum ex omnib. una
 Execrata nefas caedi subduxerit ense,

Dum

Dum rudis armorum mavult quam saeva videri,
Laudatoq. senem periurum eluserit astu.
Viderat hoc quondam sorteis monstrante Prometheo,
Viderat, & curis postquam partuq. levata est,
Digna Deo iam mente agitans & digna marito
Inde Paraetoniae mutato nomine plebi
Iō quae fuerat, celeberrima dicitur Isis,
Et patrijs passim colitur per compita sistris;
Errorumq. memor Terraeq. ad vota benignae
Vere novo violis praecingi tempora gaudet.
Mox & ab Aegypto totum diffusa per orbem
Religio, atq. ipsi Divam agnovere Quirites.
Inq. Parisiaca, famae si credimus, urbe
Olim culta fuit, vicina & nomen ab aede
Isidis huic circum pago posuere priores.
Nunc I O N ecce, novo retinens à numine nomen,
Rure Parisiaco mensis tibi Martius affert.
Tu cape dona libens, nec vatem sperne minorem
Munere promisso, patiare & tempora circum
Intextam madidos violam tibi lambere crineis.
Eminus at specta, cum te oblectabis in illa;
Nam minus illa placet, propius si admoveris ori,
Terrestriq. gravis nareis contingit odore.
Hoc etiam in violis, quod & est commune rosarum,
Ingenio potior mirabile repperit usus,
Ut si acreis iuxta cepas & taetra seratur
Allia, flos gratum fragrantior inde per auras
Contactu ex olido collectum exhalet odorem.
Causa latet; causam Divae memorate latentem,
Nostis enim, nec vos arcana haec celat Apollo.
Cum ratio humanis conando viribus impar

Deficit, ignotas currit trans libera metas,
 Orgiaq. & sacros Divûm meditatur amores.
 Pergite Pierides. scisso Saturnia caelo,
 Furta viri dum ferre nequit, concesserat Argos,
 Hebe nequicquam abducta & Thaumantide secum,
 Vixq. diu ad superum post inde reuenterat axem.
 Interea memores servabat Iupiter iras :
 Et dum quisque cupit propriam sine coniugis usu
 Edere progeniem, cerebro Iovis innuba Pallas
 Nascitur ; & placuit cunctis armata virago..
 At Iunone satus deformi Mulciber ore
 Terruit aetherios cetus, natumq. recentem
 Aversata parens mox praecipitavit ab altis
 Nubibus. ille cadens volucris per inane rotatu
 Volvitur, & terram crus fregit ad Hypsipylaeam.
 Vlcus ab hoc natum lapsu saniesq. per udam
 Putris humum serpens late inficit omnia tabo,
 Crommyaq. Scorodonq. herbas progignit olenteis.
 Frustra alijs tentata modis atq. irrita semper
 Lemnia terra fuit tanto medicina dolori.
 Huius ope & tumido Poeantius ictus ab angue,
 Dum miser obseptam vestigat veprîb. aram,
 Convaluit tandem longo post tempore, & inde
 Pergama fataleis tulit ad peritura sagittas.
 At Deus, ex illo qui vulnere tardius ibat,
 Prognatas meminerens sanioso ex ulcere plantas,
 Has amat, his tunsa lassos incude Cyclopas
 Appositis reficit Siculo resupinus in antro.
 Inde cibus rapido tostis messorib. aestu,
 Et qui dura secant per opacas robora silvas,
 Aut rigidam stringunt mordaci forcipe massam.

Ipse

*Ipse quidem cepas quoties aut allia sumpsit
Largius, in sponda Vulcanus secubat ima.
Rursum ubi consorti ferre oscula gestit amicae,
Multos ante dies hac sobrius abstinet esca
Et lutea scabros terget fuligine denteis;
Atque ait. ô dilecta tuo Cytherea marito,
Quantum nulla fuit, quid verba levantia curas
Amplexusq. negas? quid contra brachia tendis,
Suavioloq. manus opponitur improba nostro?
An nigris inarata nocet frons horrida sulcis,
Hirsutumve movet longis fastidia villis
Pectus, & alarum recubans trux hircus in umbra,
Vexataeq. manus ferro atq. labore diurno?
Ast illae dant tela Iovi, quibus alta patentis
Porta tonat caeli, quibus ille coruscus acuto
Corda hominum terrore implet, trepidosq. Gigantas
Deicit, & late Phlegraeis sternit in agris.
Anne animae vis aegra macet pulmone soluto,
Invisasq. dapes redolet, floresq. rosarum
Et tua quod spirant Cypri violaria marvis?
At faxo ut violas & amoena rosaria felix
Alliaq. & cepas inter concordia constet,
Illaq. ab his capiant iuxta nascentia vireis.
Sic fatus, simul ambabus violasq. rosasque
Per tectum spargit manibus lectumq. iugalem,
Quas vada per Stygiae nulli temeranda paludis
Iurabat cepeta inter Trinacria natas.
At Venus insolita florum dulcedine capta,
Sensit enim, blandum risit, manibusq. remotis
Rettulit ambrosios dicentis ad oscula vultus.*

LILIVM.

ONARAM nuper violas cognomina matri
Munera, cum subito vellens mihi Cynthius
aurem,
Filius ergo tuis, ait, immemoratus abibit
Carminibus, nec dona feret sua regius infans?
Parendum est. summo puer ô dilecte Tonanti,
Magnanimoq. patri non infitianda propago,
Liligeræ columen gentis, spes publica regni
Huc ades, & placida bonus excipe fronte poëtam,
Qui rus sollicita interdum demigrat ab urbe,
Otiaq. urbanis miscens agrestia curis
Chalcidicum Siculo deducit arundine carmen.
Incipe Calliope; spirant heic molliter auræ;
Si canimus flores, flores sint principe digni.

Forte pererrato terræ Saturnius orbe
Amphitryoniaden secum super æthera raptum
Alto sopitæ Iunonis ad ubera somno
Suppositum furtim admorat; cum bimulus ille
In longos altricis adhuc lac duceret haustus.
Dumq. avido bibit ore puer, iam plenior æquo
Conceptum saturo reiecit pectore nectar.
Inde fluit medio decurrens rivus olympo,
Extremamq. alam Lædæi stringit oloris;
Perseaq. anguinææ gaudentem caede Medusæ

Auri-

Aurigamq. lauit, Lacedaemoniosq. gemellos,
 Antecanisq. pedes rabido latrantis hiatu.
 Moxq. per aestivum converso tramite circum
 Tangit Iasonia fixos in puppe rudenteis;
 Stelliferiq. means spatiosa per atria caeli
 Phillyriden Chirona petit, caudaq. nocentem
 Scorpionum, & adducto sinuantem cornua nervo,
 Et Ganymedei patulam secut alitis alvum.
 Nunc & se cum luna filet, caeloq. sereno,
 Callaicos circum tractus via lactea pandit,
 Miratiq. stupent homines, quas ducat in oras.

At dea fallaci tandem experrecta sopore
 Ut vidit niveo late stagnantia rore
 Sidera, scitatur causas Atlantide natum;
 Gnaraq. laetata est; sed non & laeta, iugali
 Illudi toties thalamo per furtiva mariti.
 Dumq. sedet rogicans, large stillantia sensit
 Vbera nectareum in terras demittere rivum;
 Flos unde exortus, lacti qui concolor omneis
 Procera specie & viridanti caudice vincit.
 Tumq. nova cernens campos albescere silva
 Sic est orsa loqui. flos ô pulcerrime, nostri
 Portio, flos terrae, qui non cunabula debes,
 Sed caelo & caeli, quae te produxit, alumnae.
 Tu vitam succumq. in te post funera servas,
 Nataliq. procul marcescere creditus arvo
 Attollis niveum flexa cervice cacumen.
 Flos florum, flos regie, flos Paestique Paphique,
 Audiat ipsa Venus licet, invidiose rosetis.
 Nec candore Deae, sit fas, certare recuses,
 Aut foedam metuas irato à numine poenam.

Est aliquid terras quod gloria nostra per omnes
 Diditur, atq. apicem mundi contingit utrumque.
 Iam caeli terraeq. potens regina vocabor.
 Hoc furtivorum haut vanum solamen amorum
 Miscuit invicti suprema potentia fati.
 Non mihi iam vacuis nomen tribuatur ab Argis,
 Imbrasiae Samo, Sparteq. aut dite Mycena.
 Maius Achaemenio, nec mentem somnia ludunt,
 Surgit ab orbe decus; Persarum regia Susis,
 Quam medico lambit potabilis amne Choaspes,
 His crescente locis à planta nomen habebit.
 Hinc & ab Eois migrabunt grandia campis
 Lilia, & exuto, mirum, candore rubebunt,
 Oebalidae disco extincti respersa cruore;
 Tristis & ipse suos fletus inscribet Apollo.
 Nec mora. qua celsum pater Apenninus ad auras
 Fert caput, & rapida flauenteis torquet arenas
 Turbidus Arnus aqua, titulos insigniaq. inde
 Etrusci regina soli Florentia sumet;
 Aeternumq. sui pignus iactabit amoris
 Tunc primum Ausonio visum sub cardine florem.
 Moxq. ex purpureo fulvum vertetur in aurum,
 Trans nive canentis ubi terrae increverit Alpeis,
 Et procul à gelidi venientis limite Rheni
 Felici Gallis insertos omine Francos
 His olim auspiciis terrarum ad regna vocabit;
 Sceptraq. non alio posthac iam flore virebunt.
 Italiae reges, Germanis Francia reges,
 Saxone permistis Anglo dabit una Britannis
 Francia; nec leges non sentiet illius ora
 Hesperis; egregios hinc Cyprus, & altera Roma
 Accipiet

Accipiet dominos, Solimaeq. arx celsa Sionis.
 Praecipuum ipsa sibi servabit Francia germen,
 Francia magnanimū foecunda puerpera regum.
 Hinc Faramundus atrox; intonso & crine decorus
 Clodio; posteritas à quo regum usq. comata.
 Iam Catalauniacis caeli furor Attila campis
 Terga fuga nudat, Merovaenus & ipse triumphi
 Pars ovat incumbens, praedaeq. exultat abacta.
 Huic dispar successor erit, qui dictus amica
 Fundasse imperium in terra. Clodovaenus at ingens
 Roboreq. atq. animis radiantia lilia Francis
 Lilia tot reges tot parturitura triumphos
 In parma ostendet, ceu lapsa ancilia caelo,
 Et gestanda dabit totumq. ferenda per orbem.
 Quid reliquos memorem? veniet post ordine longo
 Insignis spoliis Teudes Martellus opimis.
 Quas strageis dabit ille manu, quot corpora vasta
 Per Ligeris ripas, illo ducente phalanges,
 Alitibus canibusq. dapes, inhumata iacebunt?
 Filius huic Rheni limen, frenabit utrumque,
 Exiget & populos Itali potiore superbos
 Parte soli, externisq. diu possessa colonis,
 Caenomanis Venetis Senonumq. nepotib. arva
 Restituet, totoq. Padi dominabitur amne.
 Carolus imperium terris aequabit, & obster
 Tabificus ni livor & invida turba merenti,
 Hoc binas Aquilas sub principe foedera iungant.
 Ipse nigram quatiens nutanti vertice cristam
 Transferet ad Solem fasceis ac sceptris cadentem,
 Ambiguoq. diu saevum cum Saxone bellum
 Marte geret; sed sponte sua nondumq. subactus

Induct ingenua cervice iugum Vitikindus.
Hinc Robertus & Eudo, quib. commissa tuendi
Limitis Andini custodia; regis & iste
Delatos titulos regni curator habebit;
Quos ultro titulis maior deponet adulto
Pupillo; sed non in fratre modestia, non mens
Par erit; ille sibi regnum implacatus ademptum
Maerebit semper deinceps semperq. queretur,
Exortis donec turbata motibus aula
Controversa suo transcribet iura nepoti.
Hoc regum series nullum interitura per aevum
In genteis late se stipite porriget omneis,
Atq. maris fluctus, numeroq. carentis arenae
Aequabit cumulos, caeloq. micantia signa.
Aspice sublimi LODOICVM è sede tenentem
Sceptra manu, & populis condentem iura vocatis.
Haut impar animis, morum gravitate fideque
Maior avo, passim oppressam rutilantia signa
Inferet in Syriam, nec victus cedere discet.
Sed laevo ceptum repetens conamine bellum
Eruct invisas Tyriae Carthaginis arceis,
Vicinamq. premens dura obsidione Tunetem
Hostib. indomitus morbi contagio peribit.
Ille suam longa numerans ab origine prolem
Fata recenset cunctorum, caelitus ipsi
Hoc datur, atq. imo suspiria pectore ducens
Ingemet, inter se laevo cum numine cernet
Aurea collatis concurrere lilia signis;
Et mea progenies quid stringitis, inquiet, enseis
Mutuum in exitium, atq. odijs certatis iniquis?
Ponite tela manu, & cognatas iungite dextras;

Vincat

Vincat & officijs quisquis pugnabit amicis.
 Tuq. prior, nostro qui nomine clarus haberis,
 Atq. Italos inter iusti cognomine gaudes,
 Absiste his armis, generumq. monere memento
 Ne res committat sortis variantis in horas
 Arbitrio, dubioq. velit se credere Marti,
 Tranquilla sed citra Alpeis in pace quiescat.
 Filius haec eadem reputans sibi dicta, cavebit,
 Ne iuvenile decus primisq. fauentia ceptis
 Arma calens animis nimio adsectetur amore,
 Promissisq. olim plus fidat inanib. aequo,
 Quae mors, aut subito levitas frustrabitur astu.
 Tu quoq., cui patria quaesita potentia dextra,
 Nec propria virtute caret; Burgundio cui tot,
 Ille meus quoq. sanguis, opes in morte relinquit;
 Pone modum, rebus confise Philippe secundis,
 Pone modum votis, nec fratri illude minori.
 Bis quanquam ignotas immissa est classis in undas,
 Bis nostro rubuit Atlantica sanguine Tethys,
 Ne nimis ne propterea successib. ardens
 Cognati indigna plus iusto in caede triumphat.
 Immodicis aderit nunquam exorabilis Ate,
 Humanos apices pedib. quae conterit Ate.
 Vana precor, rapidaeq. ferunt mea vota procellae.
 Iam Pyrenaeum, iam totas fervidus Alpeis
 Atrebatum è campis veniens immittet Iberus;
 Securusq. domi quid agat quid cogitet hostis,
 Oppida praesidijs à tergo nuda relinquet.
 Quis furor, ô cives, ut bello aliena capeffas,
 Iacturam fecisse tui? viden' ecce Batavus,
 Cui sese fossa sat erat valloq. tueri,

D

Invadit vacuos te discedente penateis,
 Illatoq. vices alternans Marte laceſſit.
 Protinus & curſum fuſcos intendet ad Indos,
 Et Luſitanis tantum ſulcata carinis
 Aequora, Cimmeria velox trabe navita verret,
 Imperijq. ferox arcana recludet Iberi.
 Interea praeſtans animis & fortib. armis
 Plus decimoq. gradu noſtra de ſtirpe remotus,
 Dijs carus ſuperis & fatiſ debitus heres
 Adveniet; virtus huic omnia pervia fecit.
 Murmura lymphatae ridebit inania plebis,
 Inſidiasq. truceis praefenti numine faller;
 Et coniuratas fortem reſcindere gentem
 Heſperiae ſternet iunctas utriuſq. cohortes,
 Impavido adverſos ſtans pectore tutus ad iſtus.
 Irato qualis rupes praerupta profundo
 Illiſos frangit magno molimine fluctus
 Fronte minax, madidis Auſter cum nubilus alis
 Ingruit, & fundo ſpumas ciet Africus imo;
 Dant ſonitum longe ſcopuli, & cava litora plangunt.
 Cede Philippe, tuiſ mature & conſule rebus.
 Praecipuum reges erga tun' nescis amorem
 Francorum? redde infauſtis in limite captas
 Auſpicijs urbeis, & feſſae parce ſeneſtae;
 Quamq. tibi, clavo imperij cum abſcederet olim,
 Donavit genitor, pacem concede Philippo.
 Quis bellatorem tantum contra obuius ire
 Auſit, & ancipitiſ tentare pericula pugnae?
 Ille manu pacata reget, gnatuſq. paterniſ
 Parta armis longum gaudebit pace beatus;
 Aureaq. intexens ferrugineis hyacinthis

Lilia

*Lilia maternos pius instaurabit honores;
Sacra antiqua colat tantum ritusq. vetustos;
Nec se ullo aveli pacto patiatur ab illis.
Longe iniustitiam, scurrarum examina, fucos,
Mangonum illecebras, sparsiq. impune cruoris
Per gladiatorum pugnas ac saeva duella
Insanum longe faciat cacoethes ab aula,
Longe & avaritiam; non sint venalia iura;
Non mercalis honos, pretio non purpura vilis.
Sumptib. ille modum statuatur, luxumq. refrenet
Gurgite inexhausto patrimonia a vita vorantem,
Quem quidvis prompta audendi comitatur egestas.
Casta pudicitiam seruet domus, alea pernox,
Mentib. heu iuvenum nata alea corrumpendis
Exulet, & quicquid leges prohibetis amicae.
Alma Fides redeat, candor, probitasq., pudorque,
Qui primas virtutis honos, miseraeq. per arma
Finib. extorres patrijs civilia Musae
Antiquas repetant tanto sub praeside sedeis,
Noxiaq. ignavis è mentib. otia pellant.
Diligat ille suos, & se patiatur amari.
Contemptus causas, odijq. incendia vitet,
Exemploq. suo, cum primum sceptrum capesset,
Servandas nullo doceat discrimine leges;
Quiq. aliis maior poenas ac praemia ponit,
Ipse animi sibi ius intra penetralia dicat.
Haec puer è teneris si primum egressus ephebis,
Si iuvenis si vir memori sub pectore condatur,
Osservetq. senex, regnabit latius, Indis
Devictos armis quam si coniunxerit Afros,
Et totum patrias sub leges miserit orbem.*

*Talia praesaga moriens LODOICVS amico
Voce dabat mandata, dabat praecepta nepoti.*

At mihi laetifico saliunt praecordia motu

Interea, totis miranti regia terris

Spargere odoratum Iunonia lilia florem;

Atq. subinde nova specie distincta, coronae

Addere ad antiquos etiam imperialis honores.

Conticuit Iuno. Iunonis dicta repente

Pro forib. caeli stantes bipatentib. Horae

Eunomieq. Diceq. & ruris amica colonis

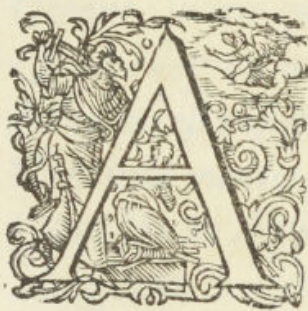
Irene stabili concordēs omine firmant.

PHLOGIS.

D
ii

PHLOGIS.

N N V A nunc redeunt violae sollemnia, Mar-
 tis
 Mensis abit; laetae Veneris venere Kalen-
 dae;
 Flos nouus exoritur; violae genus ille, rubore
 Flammanti, totumque virens fragransq. per
 annum

Collib. incultis, inter dumosque nemusque
 Surgit, & irriguos cultu transfertur in agros.
 Vnde decus flori, nec cognita nomina vulgo?
 Quae virtus? dic Phoebe; tuo mihi numine pectus
 Aestuat, inq. tuos orditur carmen honores.

At tu, quae diri post longa decennia belli,
 Post ciuile nefas, facis otia grata Camoenis,
 Arvaq. das pacata coli, cape munera ruris;
 Hortorumq. deos mecum venerata potenteis
 Vertumnum, Floramq., verecundumq. Priapum,
 Francorum votis iam nunc assuesce vocari.
 Haec quoq. pars nostri non aspernanda laboris
 Debetur Regina tibi. vos cetera Musae
 Dicite. Cantabricis Aragus qua montib. ortus
 Caerula praecipiti descendit in aequora cursu,
 Bisq. die reflui tumidos maris excipit aestus,
 Virgo fuit, virgo Hesperia notissima terra,

D iiij

Quam pater Oceanus rapta Pyrenide nympha
 Sustulit, & raræ decoravit munere formæ.
 Iâpetioniden Pyrenis Atlanta parentem
 Iactabat, tantæ nec vanus originis auctor ;
 Vlturumq. patrem temerati damna pudoris
 Sperabat ; iamq. ille faces ferrumq. furori,
 Armaq. si desint, fraudem insidiasq. parabat ;
 Aligero cum vectus equo Danaëius heros,
 Dum Libyes per haberet iter sitientis arenas
 Gorgonei referens spoliū haur spectabile monstri,
 Advolat ingentis palatia clausa tyranni
 Hospitiumq. petit : sed enim quia fata minantur,
 A metuente sibi tulit hospes Atlante repulsam :
 Acrior accepta fuit & vindicta repulsa.
 Namq. retro verso fugeret dum corpore limen,
 Squalida vipereæ procul extulit ora Medusæ,
 Cuius ab aspectu mox saxo immotior Atlas
 Horruit, & primam amisit cum voce figuram ;
 Et nunc, quantus erat, tantus mons factus in auras
 Fert caelo sublime caput, caeliq. micanteis
 Impositos humeris cum stellis sustinet orbeis.
 Ergo ubi mutato spes patre evanuit omnis,
 Vngue genas secatur immeritas Pyrenis, & astra
 Questib. assiduis Divosq. hominesq. fatigat.
 Oceanus sensit, qui quanquam laetus amoris
 Successu, nimias lacrimas iustumq. puellæ
 Conceptum erepta de virginitate dolorem
 Non tulit, & verbis gravidam solatur amicis.
 Quo tantus tibi, Nympha, dolor ? iam comprime fletus.
 Si facienda tui fuerat tibi copia cuiquam,
 Si flore utendum, cuius tibi gratia maior,

Aut

Aut potius meritum, quam nostri, debuit esse?
Te facit insontem vis per me illata. quid ultra
Questib. indulges, & tundis pectora palmis?
Crimen amatori veniam concede fatenti;
Non indignus ego venia; & sum dignus amari,
Quicquid ubiq. vides, & quicquid ubiq. Deorum est,
Principium generisq. sui incunabula debent
Oceano: supero quod Iupiter aethere regnat,
Quod Neptunus aquas, quod Pluto temperat umbras,
Muneris est nostri; nihil est mihi sorte negatum.
Continuo montes porrectos aspice dorso,
Queis se non Alpe, non pinifer Apenninus
Anteferat, non silvosi iuga ningida Tauri,
Non Atlas pater ipse, tuum iam nomen habebunt.
Hae tibi primitiae, gratiq. hoc pignus amoris,
Et memoris monumentum animi. nunc quidlibet opta;
Plura feres votis, nec te fiducia fallit.

Nympha refert. quando revocari iniuria nullo
Tanta potest facto, atq. oblivia sola supersunt;
Non sceptrum nec opes, quid enim tam vile pudoris
Amisisti pretium, nec dignam crimine multam
Exoptem? da posse pati nil corpore foedum,
Da generiq. meo; te sola haec praemia posco.

Dixerat. & rata sint, inquit, quaecunq. rogasti,
Atq. eadem maneat, quam gestas, gratia prolem.
Illa memor tantum serae decedere nocti
Umbriferos saltus & ponti litora vitet.
Sic fatus, cano abscedens caput aequore merfit,
Spumanteisq. udo torfit sub vertice fluctus.

At plenum novies ubi Luna recurrit in orbem,
Complexu Phlogis ex illo, sic nomine dicta est,

*Nascitur, & postquam crevit cum virib. aetas ;
 Crevit & oris honos & Nymphis aemula forma.
 Multi illam petiere nurum; Tagus aurifer inde ,
 Inde & Palladia Baetis praecinctus oliva,
 Et Minius, Sicorisq., & in ortum versus Iberus.
 Parte alia taedas Tarbellicus ambit Atyrrus,
 Tarnis, Atax, & Erubris, inexhaustoq. Garumna
 Oceani salsas qui gurgite summovet undas,
 Hesperios inter fluviorum maximus amneis.
 Nulli illam flexere proci, flexere hymenaei,
 Mente sed aversa studijsq. addicta Minervae
 Aut gracili teretes intendit stamine telas,
 Qualis Arachneos pervulgat fama labores;
 Aut ubi languentis subierunt taedia vitae,
 Per silvas venatur, & interdicta frequentat
 Litora, & interdum sublustris tempore Lunae
 Inter Hamadryadas ducit perprata choreas.
 Saepe parens monuit, vocis memor illa paternae
 Vitaret silvas suspectaq. litora ponti;
 Intutumq. viro melius consulta pudorem
 Crederet, & casti servaret foedera lecti.
 Sed putat illa feras & monstra marina notari,
 Et visco vel captat aveis, vel ludit in hamo.
 Nec materna animo reputans exempla, furentis
 Vim timet, & spreto raptus incauta periclo
 Libera colla negat geniali subdere vinclo.*

*Pronus in occasum converso fervidus axe
 Fumanteis laxabat equos super aequora Phoebus ;
 Cum Phlogin ex alto vidit, visaq. repente
 Vritur, & dulceis, ait, haec Peneïdos igneis
 Virgo mihi renovat : species in utraq. decora ;*

Par

Par oris gravitas, roseiq. modestia vultûs;
 Par amor, atq. opto felicior ut sit in ista.
 Et mirum sane, meus hic, qui cuncta perurens
 Torrida vibrato iaculatur lumine tela,
 Virginis in vacuo si pectore torpeat ignis.
 Experiar. vix desierat; lassosq. diurnae
 Quadriuges sudore viae ad praesepia solvit
 Furta agitans concepta animo, Tethynq. fefellit.
 Surgebant dubia iam luce crepuscula, cum Sol
 Nondum abiit, veniente instant & nocte tenebrae.
 Errat adhuc sociis Phlogis incomitata relictis
 Per loca foeta feris, dumosq. & scruposa tesqua,
 Praeteritosq. aestus nocturna temperat aura
 Prospectans decumo candentia litora fluctu.
 Tum subito gressum accelerans nil tale parventem
 Aggreditur, fassusq. deum petit oscula Phoebus,
 Atq. ait. ô nostras virgo ne despice taedas.
 Captus amore tuo currus undasq. reliqui,
 Et quae me roseis fessum complectitur ulnis
 Tethyn, & Oceanum patrem Divûmq. tuumque.
 Me notum, tibi clara dedit qui lumina, fecit;
 Luce mea cernis. quid pulcrius aspicit orbis
 Lampade Phoebea? sine me cuncta obruta taetris
 Squalerent tenebris, confusoq. ordine rerum
 In chaos antiquum tellus caelumq. redirent.
 Et calor est à luce mea, quo cuncta foventur,
 Cuncta trahunt vitam; non est sine vita calore.
 Et nunc ipse tuo Deus haut exureret igne,
 Vivifico per me nisi vita calore vigeres.
 Ergo mihi, caeli frueris quod luce, quod aura
 Vesceris aetheria, debes. an dura negabis

E

Quod peto? virginitas adeo tibi visa Deorum
 Coniugio potior? dicentem ac plura parantem
 Dicere retro oculos Phlogis aversa reflexit,
 Corripuitq. fugam; fugientem Delius acri
 Igne furens sequitur; Phlogidi timor addidit alas:
 Gnaraq. praeruptas cauteis atq. invia saxa
 Trans celeri rapitur cursu, quaeritq. latebras.
 Phoebus adest; Phoebum quis fallere possit amantem?
 Quo fert cunq. pedem, tenebris nox cincta recedit,
 Obsitaq. arborib. densis & sentibus antra
 Luce sua complet; radiis nihil illius obstat.
 Iam caeli medium nox cursu exegerat axem,
 Lunaq. dimidio fulgebat splendida cornu,
 Cum Phlogis abrupto figens vestigia saxo,
 Fer dea, dixit opem; si te mortalia tangunt,
 Eripe me fratri, patriaeq. oracula vocis,
 Heu proprio quae certa nimis pro parte periclo
 Experior, si non quem nos speravimus, at quem
 Fata volunt, habeant dextro fac numine finem.
 Nam fore dicebat mater, ne passa quod illa est,
 Ipsa pati possem. mihi morte occumbere certum est,
 Seu rapter laceris ad saxa horrentia membris,
 Obrupta seu mergar subter labente profundo,
 Ante pudor quam te violem. miserere precantis.
 Quod perco in silvis, extra quoq. crimina fratris,
 Non vacat invidia; hunc oro defende furorem.
 Nam patet effugio nusquam via; mitis amicam
 Labenti suppone manum. vix dixerat, & se
 Praecipitem celso rupis de culmine misit.
 Nec vanae cecidere preces; Dea quippe cadentem
 Sublevat, & primo vitae defecta calore

Mem-

Membra novum in florem mutat, qui caule pedali

Iunceus assurgit, calathosq. in vertice pandit

Nomine Cantabricae Latiis notissimus herbae.

Illā duplex; inodora per aspera nascitur arva

Montosisq. locis, humani & nescia cultus

Sponte sua surgit: sitienteis inter arenas

Crescenti lignosa brevis fibrataq. radix

Annua; graminea huic hirsutisq. horrida setis

Ad stirpem folia & densa pubentia silva.

Flos apice in summo distinctus quinque pilosis

Serratisq. nitet foliis, saturoq. rubore

Grata per haerenteis urit spectacula visus

Vsq. magis; tum vagina nudantur aperta

Albida inaequali nitentia stamina caule.

Interiora patent; fundoq. adnascitur imo

Omphalos; unde stili surgunt in cornua bini,

Rursus & in terram curva cervice recumbunt.

Montanae radix nigricans & crassa perennat,

Cauliculiq. rubent; ubi Iunius exit, in auras

Emittit florem. sunt ex hac gente, quod hastas

Baccheas specie referant, fertiq. figura

Confertos thyrsos per summa cacumina pandant,

Thyrsides hinc dictae. vis est his frigida cunctis,

Si folio utaris, desiccandi. facultas.

Ergo inflammari humores cum corpore primum

Incipiunt aegro, praesto est, bilisq. furorem

Sedat, & immodicos fluxus quoq. sanguinis arcet.

Hoc genus agreste ingenio est; at mitius illo

Alterum, odorifero quod in hortis flore superbit,

Multiplaci facie; ter terno hinc nomine dicta

Planta viget: princeps at eas est pancalis inter

E ÿ

Oblonga ac paullum rufa radice, nec unus
 Illius è gremio genitali surculus exit ;
 Multa sed è nodis foliorum enata propago
 Proceros lato ramos velut aggere cingit,
 Densa cutem, & simili sibi gramine crassior ipso,
 Et glauco fluctus imitata virore marinos.
 Grandior in caulem provecta aetate pedalem
 Evadit, quo & stirpe magis se subiicit ima,
 Hoc magis & crebris distinguitur ardua nodis.
 Tandem ad vaginam ventum, cui stringit acutus
 Denticulis quinque aut bis ter fastigia mucro.
 Protinus hinc Tyrio flos murice panditur ardens
 Dimidium latus digitum, totidemq. per orbem
 Luxurians foliis: est & dilutus in album
 Erubido migrat qui degenerante colorem.
 Forma homines capti fragranti & floris odore
 Concinnam naturae addunt ad munera curam,
 Insinuantq. novas vireis: ergo arte magistra
 Crevit adulterium, floriq. innascitur alter
 Igneus, & duplici culmen frondescit honore.
 Deniq. cum scrobib. matri detracta subactis
 Germina mandantur, quo vis magis insita crescat,
 Caryophylli Indi iacto pro semine grano
 Aspirant suavem redi vivis florib. auram ;
 Vnde Itali plantae nomen fecere recentes:

Ordine pro varia sortitae nomina forma
 Succedunt aliae ; maculis distincta cruentis
 Aeolis, abranthea, eurytmete, colobanthe,
 Porphyryon, subpunicea, crispoq. capillo
 Vlanthe, nec non porrecto decolor ungue
 Hypsiceros, aceraea: nec idem cultus in illis:

Agrestis

Agrestis seritur: depactis altera truncis
 Obruitur terra, caudaq. furente Leonis
 Nodosa in virideis attollit brachia ramos,
 Luxuriatq. comis, grauidog. cacumine nutat,
 Praeteritos superans laeta ubertate labores.
 At si cura novum formae decus addere partae,
 Converso semel atq. iterum renovabitur anno.
 Nam quater arenteis si dum metat aestus aristas
 Expectes, fibris iam durescentib. aervo,
 Tabidus exhausto macrescet caudice truncus.

Disidet agresti folio quoq. cognita virtus.
 Floris odorati: radicis quippe resectae.
 Seu folij nondum vis explorata peritis.
 Natura huic calida, & pellendis apta venenis,
 Robur & ad cordi faciendum est utilis aegro.
 Deliquiis animi vertiginibusq. medetur:
 Oppressum exhilarat cerebrum, morsusq. nocenteis
 Non solum sumptus curat, sed partibus ictis
 Adpositus, vireisq. suas commistus aceto
 Servat ad aestivi decoctus lumina Solis.
 Impatiens hiemis cella occultatur opaca;
 Sed non defenso violentae à frigore brumae
 Huic à mure minus manet insidiante periculum.
 Vnde amor aut odium potius, memorate Camoenae.

Sminthies, ut perhibent, deducta colonia Creta,
 Atq. adeo Teucrilitus tenuere propinquum,
 Qua pingueis tenui campos rigat amne Scamandrus,
 Et Phrygios patrio signarunt nomine montes.
 Heic ubi Tros iuuenis, molli dum ludit in herba,
 Protinus armigero correptus ab alite magni
 Sistitur ante pedes Iovis & Dijs pocula miscet.

*Heic & Dardanius pastor Simoëntis ad undas
 Oscula formosae Veneri libavit, & inde
 Editus Aeneas fama super aethera notus.
 Quinetiam gratum servans sub pectore vulnus
 Dilectae frustra Phlogidos Thymbraeus Apollo,
 Addita miratus priscae nova moenia Troiae,
 Ad Troiam dignos meritis instaurat honores.
 Cumq. peregisset nuper per Achaïdas urbes
 Pythia, virginea redimitus tempora lauro,
 Heic Phlogia instituit. cetu pia turba frequenti
 Vndiq. conveniunt: Deus ipse intonsus amico
 Flore comas nectit, sacrisq. operata iuventus
 Inde novis gaudet crineis ornare coronis.
 Soli riserunt mysteria tanta profani
 Sminthies, accensa fervens quos protinus ira
 Per cava repente in mures vertit Apollo:
 Qui sive illecti grati dulcedine fructus,
 Sive odium memores ob poenam suscitāt iras,
 Nunc florem & truncum non unquam arrodere cessant,
 Sminthius hinc Asiae vicina per oppida dictus
 Funditus extinctis populis celebratur Apollo:
 Indiciumq. rei firmandae hoc insuper addunt,
 Plurima sint tota quod Troade Sminthia terra,
 Sminthies & mures vernili voce ferantur:
 Idq. Scopae effigies opus admirabile dextrae
 Vicino Chrysaë multis conspecta sacello
 Arguat, in cuius cippo mus parvulus imo
 Marmore de Pario pedib. substratus adhaeret.*

TERPSI-

TERPSINOE

AD ILLVSTRISS. V. FRANCISCVM

A IOVSA S. R. E. CARDINALEM.

ROMISSE fatis & Diis à principe caro
Dictus adest mensis. laetum Polyhymnia car-
men

Suffice. liuentes pendent in vitibus uvae,
Et fescenninos poscit vindemia lusus.

Tuque adeo sacri princeps, Francisce Se-
natus,

Populea cui versat aquas proiectus in umbra
Eridanus, Tiberisq. suas, cui plaudit amica
Longe adventanti è patria rerum arbitra Roma,
Et septemgeminis demittunt culmina colles.
Quem modo, nec tanti vilescet gloria facti,
Henrici magni auspiciis iussuq. profectum
Vrbs Venetum late Hadriacas regina per undas
Experta est aequum turbata pace sequestrem;
Hunc etiam mecum quaeso decurre laborem.
Quae plantae facies; unde ortus, & insita virtus
Expediam; siue haec sampsuchus, amaracus, aut quam
Nunc maioranam passim dixere vocantes.
Sed seu sampsuchus, seu mollis amaracus, aut nunc
Maiorana, novo dicatur nomine deinceps

Terpsinoë. qua plebe potens opibusq. superba
 Litore in Euxini iacet Heraclea profundi,
 Plena cruore domus, & diris foeta tyrannis
 Aula fuit: scelere ante alios immanior omneis
 Thrax Corys heic furiis longum grassatus avaris
 Exhaustit miseram repetitis caedib. urbem.
 Vnde sibi metuens maturus Origanus ævo,
 Cui multo pretiosa auro congesta supellex,
 Corripuit cum prole fugam, raptaq. bireme
 Aegæis trepidus fortunas credidit undis,
 Ac tandem Paphias vento defertur in oras.
 Vxore ex Maro specie pulcerrima proles
 Huic genita est, Sampsuchus, Origanis, atq. sororem
 Terpsinoë forma vincens atq. arte canendi.
 Heic sedes electa seni. Venus hospite gaudet,
 Et patri & gnatis, riguos dum forte per hortos
 Marmoreum fert laeta pedem, se saepe videndam
 Praebuit, & grata vocis dulcedine capta est.
 Interdum citharae, dum vox alternat, eburnae
 Sampsuchus digitos, interdum & Origanis aptat.
 Terpsinoë canit erranteis per prata Napaeas,
 Et quae surgentis Phoebes sub lumina gaudent
 Chaoniam festis quercum lustrare choreis,
 Et Pityn ante alias. Boreas Maeoticus illam,
 Illam glandifera veniens Pan magnus & ipse
 Viderat Arcadia. visa caluere puella
 Protinus, & rapidis arserunt ignibus ambo.
 Pan ebuli baccas & grandia lilia dextra
 Quassabat. risit virgo Rhodopeia risu
 Fassa placere Deum. Boreas incanduit ira,
 Vindictamq. parat, violento & turbine prensam

Raptat

Raptat, & ad gelidi raptatam saxa Lycaei
 Frangere dum totis connixus virib. optat,
 Affuit auxilio Pan, rivalemq. fefellit;
 Pallentemq. metu miseram cognomine mutat
 Arbore, & ex illo gratum restatus amorem
 Hirsutos pinu crineis precingit acuta.
 Illa sed ultoris neq. nunc oblita furorem,
 Excussas quotiens Aquilo diverberat alas,
 Ingemit, & lacrimas oleoso cortice sudat.

Post Pityn est & dicta Elate; compescere linguas
 Exemplo monitae, & servare arcana Deorum
 Discite. lanigeros patrij pascebat in Oetae
 Monte greges Dryope vicinis cognita Nymphis.
 Huius ab aspectu concepit in ossib. ignem
 Cynthius, & tenera Dryope dum ludit in herba,
 Nunc testudo pedem gressu contingere pigro
 Gestit, nunc auro rutilantem versus in anguem
 Innocuo flectens sinuosa volumine terga
 Serpit, & incautae gremio se lubricus inferre.
 Laesa Dei nimium sero Sperchias amorem
 Insidiasq. nocens alieno crimine sensit,
 Occursusq. hominum fugit insolabilis ulli.
 Fleverunt Dryades, post rapti & damna pudoris
 Quae prius haesit adhuc adamatae cura puellae:
 Et postquam partu gravidam Lucina levavit,
 In saltus rapuere suos, alnoq. repente
 Pro Dryope fontis in margine surgere iussa,
 Mortali fecere novam de corpore Nympham.
 Hac satius Amphissus Divis sacraverat aedem,
 Remq. tegi silvis, hominesq. latere volebat.
 Et iam turba loco sacros instaurat honores,

Iam cursu certare & praemia ponere gaudet.
 Non tulit hoc Elate, fraudis quae gnara dolique
 Garrula Apollineos passim vulgavit amores,
 Suppositamq. alnum, Dryopenq. per avia raptam;
 Iratas habuitq. Deas; percussaq. laevo
 Numine vera arbos pro falsa redditur alno,
 Aequali patulos quae porrigit ordine ramos,
 Aeriisq. iugis descendere saepe iubetur,
 Et salsos panda fluctus tentare carina.

Sors melior Cissi. puer heic dilectus Iaccho,
 Saltanteis Satyros imitari natus, & omneis
 Exprimere ingenij iactato corpore motus.
 Ergo dum biforis raptus raucedine buxi
 Nunc caput in sublime rotat validosq. lacertos,
 Nunc & terrifica praeceps vertigine fertur,
 Concidit exanimis. fatum miseratus acerbum
 Exsuvias cari genitus bis Liber amici
 Flexipedem in fruticem vertit, qui nomina servat,
 Pampineasq. viteis complexib. ambit.

Nec minus Actaeae graviter tulit innuba Pallas
 Myrsinidos casus. stadio non currere aperto,
 Non Lacedaemonia pectus nudare palaestra
 Promptior ulla fuit. iudex quoq. saepe sedebat
 Praemia iusta ferens dignis, aliisq. negabat.
 Unde illi structae infidiae, tandemq. nefanda
 Fraude intercepta est. in odoram protinus exit
 Corpus humi stratum non uno vulnere plantam.
 Nomen adhuc remanet; primos tota Attide terra
 Cui Dea post oleam deferri iussit honores.

Anne rosae memorare novos nunc insuper ortus
 Est opus? in caeli convivia laeta theatro

Scru-

*Struxerat, & Divos mensa accipiebat eadem
 Iuppiter. Idaeo puer heic in vertice raptus
 Implebat cyathos, & pulcra Trivesperis uxor.
 Affuit ales Amor, qui post bellaria lecto
 Desilit, & Clario cepit cantante choreas
 Ducere; dumq. agili roseum puer undiq. versat
 Mobilitate latus, summis vas nectare plenum,
 Vas auro caelatum & grandi pondere vastum,
 Evertit pennis. celso defusus Olympo
 Labitur aeternus liquor. at Berecynthia mater
 Non tulit in terris caelestia dona perire,
 Progeniuitq. rosas, quarum fragrantia casu
 Puniceusq. color caussam contraxit ab illo.
 Desierat virgo. respondent undiq. silvae,
 Idaliumq. nemus; tenerorum mater Amorum
 Terpsinoës cantus nutu Venus alma probavit.
 Ardet Atlantiades, qui post carecta latebat,
 Imperiis nuper Iovis aethere missus ab alto,
 Ut Veneri mandata daret; diurna longae
 Tentamenta morae non pertulit, atq. rapinam
 Impatiens magno potiore duxit amori.
 Ergo humeris pedibusq. aptat Cyllenius alas,
 Involat in miseram, raptamq. per aëra vexit.
 Illa gemens, frustra fer opem Venus aurea, dixit,
 Auxilium fer uterq. parens; vox ultima tandem,
 Cum spes nulla super maestas pervenit ad aureis,
 O frater longum, soror ô dilecta valete.
 Septem continuos haesere in litore soles
 Et pater & genitrix cum prole superstite, serae
 Nec meminere illo decedere tempore nocti,
 Impasti insomnes. tandem tabescere membra*

Ceperunt; vox ipsa fugit; non ora genaeque,
Non oculis acies; & erant ut sanguine iuncti
Sensim in gentileis abierunt brachia ramos,
Qui titulum & prima retinent ab origine vireis.
Interea facto exultans trans aequora raptor
Carpit iter, claraeq. Asiae praeter volat urbes,
Librato vitans caelestia corpore templa,
Et Iovis in blandos suspectum numen amores.
Aërij tandem cursus suspendit habenas,
Frigida Threiciam qua Cyzicus aspicit arcton,
Atq. Propontiaca rapidum mare clauditur isthmo,
Et praedam molli fessus deponit in acta,
Blanditiasq. facit. pudor an timor insit in illa
Maior in ambiguo est. rabies successit utrique
Atq. dedit vireis. per ego hanc, Caducifer inquit,
Evoco qua maneis Orco, qua tristia mitto
Pallenteis animas Erebi sub Tartara, virgam,
Addico tibi me constanti foedere amantem.
Excute corde metus, procul exue mente pudorem,
Qui tibi virgo nocet, atq. utere flore inventae:
Et niveo his dictis circumdat brachia collo,
Vimq. minax verbis praesentem intentat omisiss.
Illa manu pugnat contra, zonamq. solutam
Clam duplici stringit nodo, partemq. canoras
Ad fauceis nectit, partem pede pendula pressit;
Inter & amplexus luctantis & oscula tandem
Incumbens proprio cervicem pondere rupit.
Ereptam doluit nec-opina morte puellam
Accusatq. moras Maia Garamantide natus
Segnitiamq. suam, quod non praeverterit ictum;
Conatusq. Deum perpetrataeq. rapinae

Poëni-

Poenituit. sed quis tam dirum in virgine robur
 Credere, quis tantum potuit sperare furorem?
 Ergo agitans animo subiti solatia luctus
 Contactum virga corpus transformat in herbam
 Multiplici virtute nec uno nomine notam.

Cespitib. summis numeroso germine radix
 Luxurians proserpit. ab hac densissima silva
 Pullulat, & grandes quadrato caudice trunci
 Subrubidi & densa ac molli lanugine tecti,
 Lignosi solidi, crebris caulemque per omnem
 Distincti nodis. hinc orbicularia bina
 Panduntur folia obtuso mucrone, sed illa
 Semissem digiti spatium, cum maxima, recto,
 Maxima transverso vix excessere trientem:
 Tum super in varias tendentia brachia partes
 Vertice nutanti incumbunt: fastigia summa
 Undique compacti tres insedere corymbi.
 Qualis lamellis per mutua nexa iugatis
 Lorica hostili pectus defendit ab ictu.
 Quattuor ordinib. sursum foliacea versis
 Sic apicem stringens viridantem scandula cingit.
 Continuo hinc albi turgentia semine multo
 Per latera erumpunt facto velut agmine flores,
 Corniculati instar tubuli; per quattuor ipsi
 Secti itidem folia, inter quae spatiosius unum
 Parte sui media naturae vulnere scissum est.
 Tum stilus exeritur bifidus. qui stamina quaerit,
 Haec acie sollers oculorum indaget acuta.
 Haecenus illa meos fallunt nam tenuia visus.
 E genere hoc etiam Prasina est. sed stamina in imo
 Certa patent, caulisque torosior, ipsaque rursus

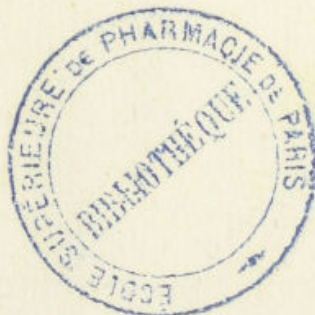
Huic folia umbriferum maiora cacumen opacant.
Amplius & folium Polia ac porrectius edit,
Denticulisq. horrent imae canentib. orae,
Cetera Terpsinoae similis. nunc accipe quantis
Et quib. innata morbis virtute medetur.
Anguineos contra morsus hinc certa petuntur
Praesidia, adversus pesteis ac taetra venena;
Sive ea viscida sunt, multumq. trahentia limum,
Craffitie nimia seu frigiditate nocebunt.
Qualia sunt inter nati tesqua horrida fungi,
Gypsus, & occulto suspecta papavera succo.
Atterit humores frangit tenuatq. tenaces;
Incidit pituitam, & tussis solvit anhelas,
Viscida si vel spissa lues praecordia vexat;
Vimq. in ventriculo fovet, intenditq. calorem.
Saepe salutari suffimine & illius aegri
Angina fauces iam constringente iuvantur.
Cedenteis presso digito albenteisq. tumores
Terpsinoe dissolvit, & albo corpore aquosos
Langores siccant. nec non ad balnea prodest
Decoctum ictero folium, & cum verminat artus
Per tremulos prurigo, & mordicat extima lichen.
Vtiliter vomitum quoq. conciliantib. illa
Miscetur, bilemque per infima deijcit atram.
Praeterea ad morbos muliebreis plurima confert.
Suppressos menses ciet, à partuq. recenteis,
Cum salit insanoq. uterus convellitur aestu,
Adiuvat, & matrum furialia tormina sedat.
Quin etiam heredum spes importuna moratur,
Et recreat sterileis tumefacto ventre maritas
Fecunda renovans desertos prole penateis.

Inde

Inde latex medico sumptus quoq. proderit usu.
 Stillicidi si vi nimia, flatu ve sonoro,
 Aut alio casu pulsata obsurduit auris;
 Haut mora, Vulcani tepefactum ad lumina rorem
 Guttatim expressum instillant, madidoq. perunctum
 Gossipio obturant, quam nox est longa, foramen.
 Narib. infusus viridis quoq. succus amica
 Vi cerebrum purgat, capitiq. gravedine multa
 Oppresso praesens affert admota levamen:
 Et quantum cantu quondam, dum vita manebat,
 Nunc etiam studiis, & ad omne paratius actum
 Excitat ingenium; fugat atras pectore curas,
 Et tecta aerumnas circum laqueata volanteis,
 Atq. hilareis sensus pulso maerore reducit.

Haec aula Francisce procul strepituq. forensi,
 Dum per iustitium tacito latet abditus agro,
 Musa tibi noto dictabat rustica vati;
 Quae si forte leges, cum te tibi Gallio reddet,
 Cum datur à magnis vacuo requiescere curis,
 Inq. tuos usus medicinam ac commoda vertes;
 Ille sibi iam nunc factum satis esse putabit,
 Digna magis tanto dum reddere possit amico,
 Et tua victuris intexere nomina chartis.

F I N I S.

Indolens medicis propter proderit ipse.
 Sed illi si non minus, sed non proderit.
 Alacris casu possunt obducere vitam.
 Hanc vitam, si non minus, sed non proderit.
 Gaudium expressum in lacrimis, proderit.
 Gaudium obducere, propter proderit.
 Natus in fide, in fide proderit.
 Proderit propter proderit.
 Oppressio proderit propter proderit.
 Et quoniam vitam proderit, propter proderit.
 Nunc vitam proderit, propter proderit.
 Exultat in gaudium, propter proderit.
 Et recte vitam proderit, propter proderit.
 Ad proderit, propter proderit.
 Hanc vitam proderit, propter proderit.
 Dum per iniquitatem vitam proderit, propter proderit.
 Ad proderit, propter proderit.
 Quam proderit, propter proderit.
 Cum vitam proderit, propter proderit.
 In proderit, propter proderit.
 Ille vitam proderit, propter proderit.
 Dignus vitam proderit, propter proderit.
 Et vitam proderit, propter proderit.

F. 1. N. 1. 2

